

GRAUWTJE

JA, WEET JE NOG WEL? — IK ZWIERF door de duinen. En ik was vrij, want 't was vakantie. En hoog was de hemel, en helder de zon, en bol woei de wind, en ik hoorde de zee en 'k was blij. En toen ontmoette ik jou, op het smalle paadje, tusschen twee hellingen, waarop het helm ruischte — En je liep *niet* weg. Je bleef staan, en klapte met je lange ooren. Ik was heel blij, dat je *niet* wegliep. Ik *hou* er niet van, dat een dier wegloopt voor mij, en bang is. De kleine vogel, die me eerst zag, deed het wel. Waarom? Zijn de menschen zoo slecht?

Maar jij, Grauwte, jij bleef staan.

Dat vond ik machtig aardig. En zoo toen ik je zag, heb ik het plan gemaakt, jouw portret in Timotheüs te zetten, en wat van jou te vertellen. Zoo iets als een interview. Nee, geen interview.

Want de menschen gelooven toch niet, dat jij antwoorden kunt op vragen, die ik of een ander je stellen mocht. *Ze willen* dat niet gelooven. Want ze zeggen: „Daar is hij veel te dom voor!” Een ezel . . . wel die is zoo dom als . . . en dan weten ze niet beter dan te zeggen: „zoo dom als een ezel.” Je merkt wel, Grauwte, je bent voor de menschen het hoogtepunt, of moet ik zeggen het *dieptepunt* van de domheid.

En nog veel meer kwaad zeggen ze van je. Je bent koppig, allerakeligst koppig. Als je *niet* wil, wel, dan *wil* je ook niet. Dan ga je geen stap vooruit. Al word je nog zoo geranseld, je gaat niet vooruit. Je bent allerakeligst koppig . . .

Zoo zeggen ze.

En je bent zoo lui. Je sjokt voor je kar, als je een mensch was, zouden ze zeggen: met twee beenen in één kous. Je lummelt maar zoo'n beetje voort, gewoon een schandaal. En *als* je geen slaag kreeg . . . maar slaag krijg je genoeg. En toch wordt het nooit het rechte. Je bent lui, Grauwte.

Dat zeggen ze allemaal.

En je bent zoo'n weergalooze dreamer. Zoo'n saai piet. Zoo'n driedubbel overgehaalde suffer. Je laat den kop hangen, of hij tweehonderd pond weegt, en je rug zakt door, en je staart . . . *kun* je daar mee kwispelen? *We zien* het zoo nooit. En met je oogen half dicht of heelemaal dicht, sta je den eenen droom aan den anderen te binden. Jou slaapkop!

Dat zeggen ze allemaal . . .

En ze vertellen van jou allerlei verhaaltjes, om je belachelijk te maken op den koop toe. . . Ja, de menschen lachen graag, en het liefst lachen ze iemand uit . . .

Die ouwe Aesopus — hij heeft zulke aardige verhaaltjes gemaakt over den vos en over andere dieren — vertelt van een van je voorvaderen, dat die een leeuwenhuid vond: de leeuw was er uit, en de huid was leeg. En toen kroop het ezeltje er in, en hij liep trotsch over den weg, en brulde, — probeerde tenminste te brullen . . . en eerst liepen de boeren en de buitenlui heel hard weg, want ze dachten, dat het een echte leeuw was: ze lieten zich van verre door den schijn bedriegen. En toen kwamen ze met dikke knuppels terug, en ze sloegen hem dood. —

Geen woord van waar, Grauw, nog geen letter. 't Is maar een aardigheid van Aesopus, en een heele flauwe. Als hij dan toch zoiets vertellen wou, waarom vertelde hij dan niet van een mensch, die heel dom was, en nu geleerde woorden ging spreken, om geleerd te lijken? Waarom vertelde hij dan niet van een mensch, die slecht was, en heel vrome dingen ging

doen, om God en menschen voor den gek te houden? O, met de *menschen* lukt dat wel . . .

En ze vertellen — een van onze schrijvers heeft er een heel gedicht van gemaakt — dat je — of een van je voorvaderen — op een goeden dag een doedelzak vond. En je trapte er op, en de pijpen floten, en je dacht een groot musicus te zijn.

Allemaal onzin, Grauwte, erger nog: allemaal laster . . .

De menschen zouden hun grooten mond houden over jou, als ze meer van je wisten — en als ze zelf beter waren. Laten ze zelf eens uit Holland meegenomen worden, en neergezet op de kusten van Groenland of Nova-Zembla of ergens anders hoog in het Noorden. Nou, dan krimpen ze van de kou, en dan kruipen ze bij het vuur, en dan kleumen ze nog, als hun sokken branden, en hun kleeren schroeien, en dan worden ze suf, en dan gaat het bloed traag, en dan zijn hun vingers en hun heele lijf stijf, en dan kunnen ze niet werken, en dan denken ze niet aan lachen en aan zingen . . . En als ze dan nog gescholden worden voor luiaards, en ze worden geslagen met een knuppel of een striemende zweep, en ze krijgen onvoldoend en half bedorven voedsel, en een donker, vochtig huis . . . dan komt hun moede ziel in opstand, dan worden ze opstandig, en kribbig, en koppig . . .

En een heeleboel menschen weten niet, dat het vaderland van Grauwte *niet* is een land, waar het negen maanden wintert, en 's zomers nog regent bovendien . . .

Jou vaderland, Grauw, — 't ligt heel ver van hier. Waar de steppe is en de woestijn, in het Zuiden. Waar de zon, door geen nevel gestoord, schijnt in vollen gloed, en de lucht warm is en droog. Daar ben je op je plaats. Daar hef je den kop op, fier als een paard, vroolijk als een kind. Daar weet je niet van sukkelen langs den weg — en je voeten zijn snel om te gaan, en je meester kent je, en is goed voor je. En een warmen, drogen stal heb je daar, en je voedsel — met wat distels en gras en bladeren ben je tevreden en wat helder water lescht je dorst — daar ben je een heerlijk dier, en priesters heb je gedragen, priesters en koningen.

Waarom, hier in Holland en in alle noordelijke landen, zijn de menschen niet vriendelijker voor hem?

Waarom bederven ze hem tot in den grond met hun ruwheid? Hij, de niet-ingeborene, is onze gast, en ik meen, dat wij tegenover een gast in de eerste plaats hoffelijk moeten wezen, dat is: ons als koningen gedragen, dat is: *liefde* bewijzen?

Is dat *dwaasheid*?

Voor een Christen toch zeker niet. Hebben wij van Jezus, onzen Heiland, geleerd, wreed te zijn?

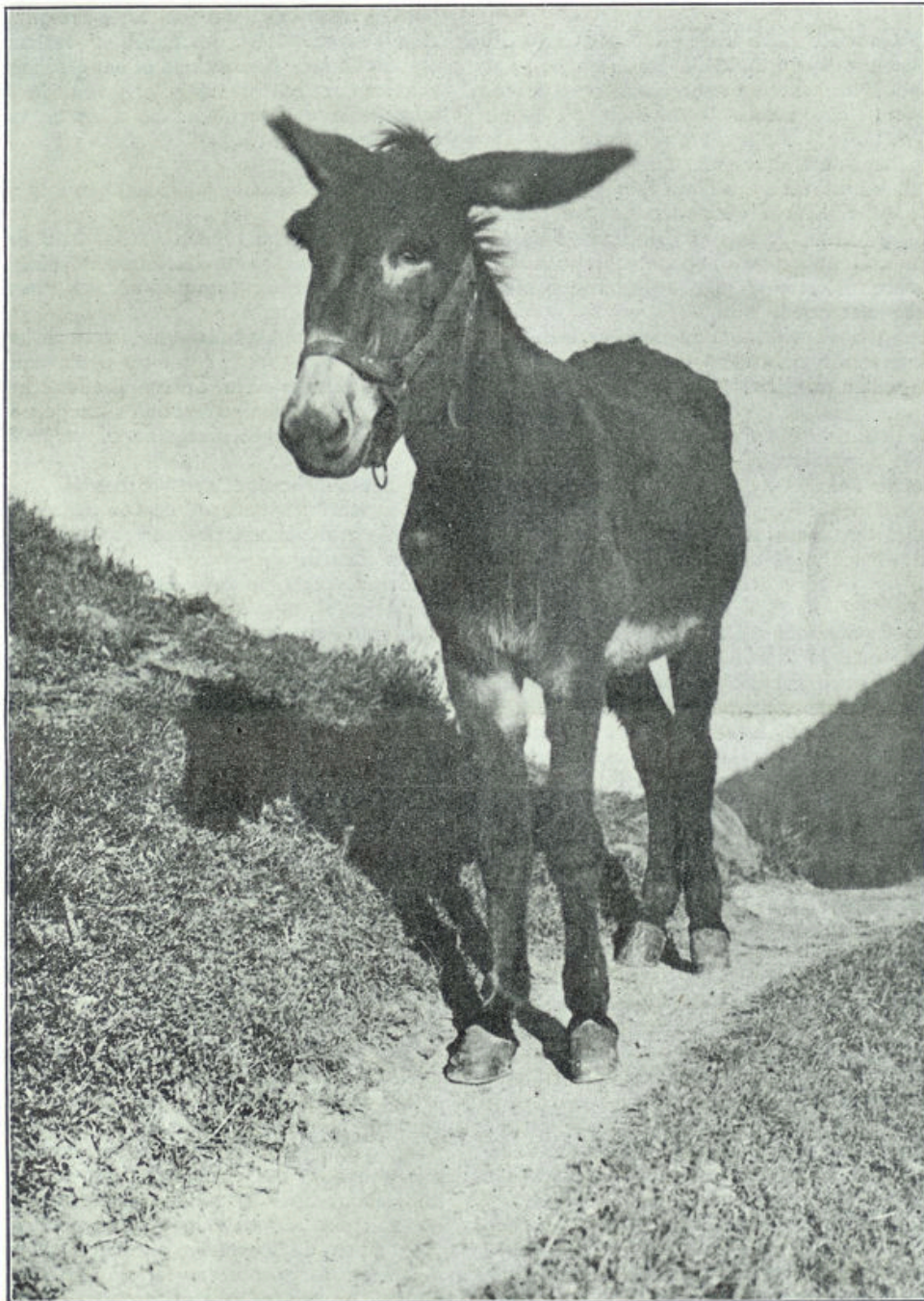
En — bij alle grauwe, ruwe, domme woorden, die door jong en oud zoo vaak worden gezegd over den ezel, wil ik toch even nog een ander laten hooren, dat als een aandoenlijke klacht trilt door de geschiedenis van Israël — en mogelijk door de geschiedenis van ons *eigen* leven . . .

Het woord van den grooten profeet en zanger:

Een os kent zijn bezitter
en een ezel de kribbe zijns heeren —
Maar Israël heeft geen kennis,
Mijn volk verstaat niet . . .

God beware ons er voor, dat de ezel in dit opzicht *boven* ons zou moeten worden gesteld. K. T. B.

Grauwte